

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 30 januari 1940 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40, i vad propositionen avser femte huvudtiteln.

(3:e avd.)

Sociala verk och inrättningar.

1:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** I propositionen nr 2 angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (bilaga 5, punkt 1, sid. 43—46 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1939/40 överskridas med högst 40,000 kronor.

Ifrågavarande delpost är i gällande avlöningsstat uppförd med 403,000 kronor.

För förstärkning av socialstyrelsens personal under budgetåret 1938/39 medgav 1939 års lagtima riksdag, att grundavlöningsposten för icke-ordinarie personal finge överskridas med 78,300 kronor. Huvudparten av den i enlighet härmed anställda personalen har måst bibehållas även under löpande budgetår för fullgörande av fortlöpande arbetsuppgifter, främst å fattigvårds- och utlänningsbyråerna. Härjämte hava nyanställningar i mindre omfattning måst företagas. På grund härav har uppstått ett ökat medelsbehov, som icke tidigare beräknats. Den slutliga bristen å grundavlöningsposten har uppskattats till 40,000 kronor.

Med hänsyn till rådande förhållanden har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till öv-

rig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1939/40 överskridas med högst 40,000 kronor.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

2:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Anskaffande av vissa inventarier.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 5, punkt 2, sid. 46—48 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Statens anstalt för fallandesjuka: Anskaffande av vissa inventarier å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Förevarande anstalt — tidigare driven av föreningen Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka — har från och med den 1 juli 1939 övertagits av staten.

Det av Kungl. Maj:t äskade beloppet av 25,000 kronor avser i huvudsak inköp av möbler och kontorsmaskiner m. m. för 8,855 kronor, kassaskåp för 470 kronor, tre elektriskt drivna symaskiner för 1,380 kronor, två strykpressar och en ångmangel i tvättinrättningen för 6,600 kronor, laboratorieutrustning m. m. för 1,840 kronor, en personbil för 5,000 kronor samt bords- och takarmatur för 300 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till annan erinran, än att med inköp av den föreslagna personautomobilen synes böra anstå till dess närmare erfarenhet vunnits om nödvändigheten och lämpligheten för anstalten av att äga tillgång till egen dylik automobil. Anslagsbeloppet bör i anslutning härtill nedsättas från 25,000 till 20,000 kronor. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag må till *Statens anstalt för fallandesjuka: Anskaffande av vissa inventarier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

3:o) **Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 5, punkt 3, sid. 49 och 50 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

1939 års urtima riksdag anvisade till Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln ett reservationsanslag av 6,700,000 kronor, att användas dels för utrustning och iordningställande av första

etappens beredskapssjukhus, dels ock för detaljplanläggning av ytterligare beredskapssjukhus.

Det nu äskade anslaget är avsett för anskaffande av kompletterande utrustning till första etappens beredskapssjukhus, i vad angår möbler, sängar och beklädnadspersedlar m. m., samt för anskaffande av motsvarande utrustning till ett antal vårdplatser, tillhörande andra etappen. Kostnaderna härför uppskattas till 3,220,000 kronor. Återstoden av anslaget avses för dels iordningställandet i övrigt av andra etappens beredskapssjukhus samt anskaffande av lagerutrymmen för beredskapssjukhusens utrustning, dels ock utrustning och iordningställande av s. k. reservsjukhus, avsedda för vård i första hand av akuta infektionsfall bland de till beredskapstjänst inkallade.

Under hänvisning till rådande förhållanden finner utskottet angeläget, att medel utan dröjsmål anvisas till nu ifrågavarande ändamål. Då det äskade beloppet icke föranleder erinran från utskottets sida, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

Polisväsendet.

4:o) **Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 5, punkt 4, sid. 50 och 51 av förenämnda statsrådsprotokoll) medgiva, att den i avlöningsstaten för statens kriminaltekniska anstalt under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1939/40 överskridas med högst 6,000 kronor.

Statens kriminaltekniska anstalt trädde i verksamhet den 1 oktober 1939. I anstaltens personalförteckning finnes upptagen en befattning som avdelningsföreståndare vid anstalten i lönegraden Eo 26, vilken dock skulle hållas vakant under den tid, tjänsten komme att upprätthållas av en vid tiden för anstaltens inrättande å centralbyrån för fingeravtryck tjänstgörande kriminalkommissarie vid Stockholms stads poliskår. Dennes löneförmåner förut-sattes utgå från förslagsanslaget till gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.

Från och med den 1 november 1939 har emellertid nämnde poliskommissarie erhållit avsked med förtidspension från sin befattning i stadens tjänst, varefter befattningen i lönegraden Eo 26 med Kungl. Maj:ts tillstånd ledigförklarats. Grundavlöningsposten beräknas på grund härav komma att överskridas med 6,000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens kriminaltekniska anstalt under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1939/40 överskridas med högst 6,000 kronor.

Civila luftskyddet.

5:o) **Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 5, punkt 5, sid. 51—57 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 9,320,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål hava hittills för budgetåret 1939/40 anvisats reservationsanslag av tillhopa 10,800,000 kronor, därav å riksdagen 4,000,000 kronor och å tilläggsstat I 6,800,000 kronor.

Det nu äskade anslaget är avsett att disponeras på följande sätt.

För ytterligare gasskyddsmateriel till telegrafverkets, järnvägsstyrelsens, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och vattenfallsstyrelsens personal beräknas — utöver förut anvisade 1,500,000 kronor — ett belopp av 100,000 kronor.

För anskaffande och komplettering av viss gasskyddsmateriel, såsom syrgasapparater och gasbehandlingsaggregat, äskas 1,625,000 kronor.

Till bestridande av kostnaderna för 500,000 redan beställda folkgasmasker kräves — utöver förut anvisade 840,000 kronor — ytterligare 1,972,500 kronor samt 12,160 kronor för leverans och frakt av rågummi. För anskaffande snarast möjligt av ytterligare 800,000 folkgasmasker har beräknats en kostnad av 4,535,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså härför erfordras i runt tal (1,972,500 + 12,160 + 4,535,000) 6,520,000 kronor, vilka kostnader föreslås skola i första hand gäldas av statsverket. Kungl. Maj:ts förslag ansluter sig härutinnan i huvudsak till ett av 1939 års luftskyddsutredning i betänkande den 20 december 1939 (S. O. U. 1939: 42) framlagt förslag.

För tillhandahållande av gasmasker och stålhelmar åt viss annan statsanställd personal än förut nämnts äskas vidare 100,000 kronor.

Härjämte beräknas 750,000 kronor till anskaffande av minst 100,000 stålhelmar till den aktiva luftskyddspersonalen, utöver redan inköpta 150,000 hjälmar, 200,000 kronor för inköp av materiel till omkring 400 sjuktransportavdelningar samt 25,000 kronor till försöksverksamhet vid försvarsväsendets kemiska anstalt.

Slutligen hemställas om bemyndigande att beställa 6,000 luftreningsaggre-

gat för skyddsrum, att tillhandahållas allmänheten till pris som täcker statens kostnader för ändamålet. Skulle staten mot förmodan åsamkas någon kostnad för aggregaten, förutsättes denna kostnad få bestridas från tillgängligt anslag för gasskyddsutrustning, därest riksdagen icke däremot framställer erinran.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att ytterligare 800,000 folkgasmasker böra snarast möjligt anskaffas samt att kostnaderna för dessa — liksom för de redan beställda folkgasmaskerna — böra i första hand bestridas av staten. Det för ändamålet beräknade beloppet synes utskottet jämväl rimligt. Till frågan om kostnadernas slutliga bestridande torde utskottet få tillfälle att återkomma i annat sammanhang.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har icke heller givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 9,320,000 kronor.

6:o) **Civilt luftskydd: Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 5, punkt 6, sid. 57 och 58 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till *Civilt luftskydd: Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål hava för budgetåret 1939/40 hittills anvisats reservationsanslag om sammanlagt 4,400,000 kronor, därav å riksstaten 100,000 kronor och å tilläggsstat I 4,300,000 kronor.

Med utgångspunkt från vissa av 1939 års luftskyddsutredning verkställda beräkningar (Stat. offentl. utredn. 1939: 42) har ett tilläggsanslag av ytterligare 2,000,000 kronor ansetts erforderligt för ändamålet under innevarande budgetår.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet vill emellertid samtidigt erinra om, att Kungl. Maj:t i proposition nr 18, som hänskjutits till prövning av lagutskott, framlagt förslag till vidgad skyldighet för kommuner att anordna allmänna skyddsrum och i samband därmed berört frågan om rätt för kommun att åtnjuta statsbidrag till dylika skyddsrum. I anledning härav önskar utskottet framhålla, att utskottet för sin del utgår från att hittills gällande statsbidragsgrunder skola tillämpas, till dess riksdagen hunnit taga ställning till sistnämnda proposition.

Utskottet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civilt luftskydd: Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Diverse.

7:o) **Tryckning av vissa resekort m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 5, punkt 7, sid. 58 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Tryckning av vissa resekort m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 2,500 kronor.

I samband med viss ändring i kungörelsen den 24 maj 1929 (nr 106) angående utfärdande av nordiskt resekort för svensk undersåte har Kungl. Maj:t uppdragit åt statskontoret att ombesörja tryckning av resekort och därtill hörande nya ansökningsblanketter. Till täckande av kostnaderna härför, vilka bestritts från det under sjunde huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till allmänna utgifter för försvarsberedskap, äskas nu 2,500 kronor.

Utskottet.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tryckning av vissa resekort m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 2,500 kronor.

Stockholm den 30 januari 1940.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 16.